

רע"פ 5151/20 - לואי סעאבנה נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 5151/20

לפני:

כבוד השופט י' אלרון

המבקש:

לואי סעאבנה

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת ב-עתפ"ב 13841-09-18 מיום 25.6.2020 שניתן על ידי כב' השופטת ת' נסים שי

בשם המבקש:

עו"ד עלאאלדין עתאמנה

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (השופטת ת' נסים שי) בעתפ"ב 13841-09-18 מיום 25.6.2020, בגדרו נדחה ערעור המבקש על הכרעת דינו וגזר דינו של בית משפט השלום בבית שאן (השופט י' נבון) בתו"ב 64164-03-15 מיום 13.6.2017 ומיום 12.7.2018, בהתאמה.
2. נגד המבקש ו-5 נאשמים נוספים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק התכנון והבניה), בגין הפעלת תחנת דלק בלתי מורשית ומגרש מכוניות, במתחם הכולל רחבת אספלט בשטח של 2,650 מ"ר ומבנה סככה לתחנת דלק ומשרדים בשטח של כ-210 מ"ר בטורעאן. הפעלת המתחם נעשתה תוך הפרת צווים שהוטלו על בעל המקרקעין אשר חייבוהו להרוס את הסככה, משטח האספלט וקרוואן שהוצב במקום, ואסרו על כל שימוש במקרקעין ובמבנים שבמקרקעין, שהינם קרקע חקלאית מוכרזת.
3. על פי המתואר בכתב האישום המתוקן, שהוגש ביום 20.12.2016, חברת רשת תחנות קרן אנרגיות בע"מ (להלן: החברה) כרתה בשנת 2006 שני חוזים להשכרת המתחם מבעל המקרקעין לתקופה כוללת של 175 חודשים;

ובהמשך אותה שנה נכרת חוזה בינה לבין נאשמים נוספים להפעלת תחנת דלק במתחם לתקופה שהסתכמה ב-160 חודשים.

במסגרת זאת, ובסמוך ליום 6.1.2015, בוצעו במתחם עבודות בנייה הטעונות היתר. בכלל זה, הוקם מבנה העשוי קונסטרוקציות מתכת ולוחות בטון בשטח של כ-90 מ"ר, ללא היתר כדין.

בכתב האישום נטען כי המבקש, אשר כיהן כמנהל החברה בתקופה הרלוונטית, היה אחראי לעבודות ולשימוש במתחם, ועליו מוטל היה להשיג היתר מתאים.

4. מבלי להרחיב יתר על המידה אודות פרטי ההליך בבית משפט השלום, לענייננו די לציין כי המבקש ויתר הנאשמים הודו ביום 20.6.2016 בעובדות כתב האישום המתוקן, בין היתר בכפוף לכך שתיוותר לו אפשרות להגיש בקשה לעיכוב הליכים, ותוך התחייבות כי לא יטען להגנה מן הצדק לעניין הרשעתו; בהמשך הודיע על כוונתו לחזור בו מהודייתו והחלפת ייצוג; ובטרם הגיש בקשה לחזרה מהודיה, הוגשה הודעה מטעם המשיבה על "הסכמות עם ב"כ כל הנאשמים", שלפיהן המבקש ונאשמים נוספים יודו בעובדות כתב האישום שיתוקן פעם נוספת, ובמסגרתו תיוחס הבנייה האסורה לבעל המקרקעין בלבד ותצומצם תקופת השימוש החורג הנטענת. בהודעה זו ציינה המשיבה כי המבקש מיוצג על ידי בא כוחו הקודם - ובדיעבד התברר שאינו צד להסכמות אלה.

5. ביום 1.5.2017 נדחתה בקשת המבקש לעיכוב הליכים, ובדין מיום 13.6.2017 עתר המבקש לחזרה מהודייתו באמצעות בא כוחו הנוכחי.

6. בהחלטה מאותו היום דחה בית משפט השלום בבית שאן (השופט י' נבון) את בקשת המבקש לחזרה מהודיה.

נקבע כי המבקש עושה רושם של מי שמבין את ההליך המשפטי; הדברים הובהרו לו עובר למתן הודייתו; הוא הודה במיוחס לו לאחר תיקון כתב האישום; בקשתו לחזרה מהודיה נובעת מחילופי ייצוג ודחיית בקשתו לעיכוב הליכים; התנהלותו בהליך דנן אינה תקינה; וקבלת טענותיו עלולה לסכל הליכים שבבסיסם הסדר דיוני.

7. בהמשך הדיון הרשיע בית משפט השלום את המבקש, על סמך הודייתו בעובדות כתב האישום המתוקן מיום 20.12.2016, ב-4 עבירות של ביצוע עבודות ושימוש טעוני היתר ללא היתר לפי סעיף 204(א) לחוק התכנון והבניה; 4 עבירות של בנייה ושימוש בסטייה מתכנית לפי סעיף 204(ב) לאותו חוק; ובעבירה של שימוש בקרקע חקלאית בניגוד להוראות התוספת הראשונה לחוק התכנון והבניה לפי סעיף 204(ג) לחוקזה.

8. ביום 11.9.2017 הגיש המבקש בקשה לביטול כתב האישום מכוח הגנה מן הצדק, בטענה לאכיפה בררנית כלפיו ולהתנהלות בלתי תקינה מצד המשיבה בכך שבאה במשא ומתן בעניינו עם בא כוחו הקודם, לאחר ששוחרר מייצוג.

9. בדיון מיום 12.2.2018 הודיעה באת כוח המשיבה על התנגדותה לביטול כתב האישום, ובית משפט השלום הורה על הגשת טיעוני הצדדים לעניין העונש.

10. בהחלטותיו מיום 22.3.2018 ומיום 26.3.2018, לאחר שבא כוח המבקש שב וטען נגד כתב האישום, ביקש לאפשר לו לחזור בו מהודייתו, ולא העלה טיעונים לעונש, קבע בית משפט השלום כי הוא "ממחזר טענות אשר כבר נדונו"; וכי אין מקום להידרש עוד לטענותיו ביחס לביטול כתב האישום העומדות בסתירה להודייתו.

11. ביום 12.7.2018 גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש, תוך שעמד על חומרת העבירות בהן הורשע המבקש, ועל הפגיעה בערכים המוגנים בנסיבות העניין בשים לב להימשכות השימוש החורג ולסיכון הכרוך בו.

עוד נקבע, כי חלקו של המבקש בהפעלת תחנת הדלק "אינו זעום" הגם שאינו זהה לחלקו של בעל המקרקעין, שכן מתוקף תפקידו כמנהל החברה הייתה מוטלת עליו האחריות לברר את מצב הרישוי של תחנת הדלק במתחם.

לאחר שסקר את מדיניות הענישה הנוהגת, ותוך התחשבות בעונשים שנגזרו על יתר הנאשמים, השית בית משפט השלום על המבקש עונש זהה לעונשו של בעל המניות בחברה שחלקו היה דומה לזה של המבקש, הכולל קנס בסך 60,000 ש"ח והתחייבות על סך 80,000 ש"ח לבל יעבור עבירה לפי פרק י' לחוק התכנון והבניה למשך 3 שנים.

12. ערעור המבקש על הכרעת דינו וגזר דינו של בית משפט השלום נדחה בפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

נקבע כי הגם שבפרוטוקול הדיון מיום 20.12.2016 לא פורטו שמות הנאשמים, ניתן להסיק על נוכחות המבקש באולם והודייתו מהחלטת בית משפט השלום מתום הדיון שבה צוינו הודיות הנאשמים ומספריהם; מדברי בא כוח המבקש בבקשותיו לחזרה מהודיה ולעיכוב הליכים שבהן ציין בפירוש כי המבקש נכח בדיון; ומכך שהמבקש עצמו לא טען כי לא נכח בדיון, אלא רק כי נוכחותו לא תועדה בפרוטוקול הדיון.

עוד נקבע, כי אין לקבל את טענת המבקש שלפיה לא הבין את ההסדר הדיוני וכתב האישום המתוקן. זאת, בין היתר, משום שהדיון ביום 20.12.2016 יועד לשמיעת ראיות, כך שהצדדים נערכו לקראתו והגיעו להסכמה מושכלת לאחר שלמדו את חומר הראיות; ומאחר שאף מדברי המבקש עולה כי במועד האמור הקדישו הצדדים זמן ניכר להתדיינות ביניהם מחוץ לאולם בית המשפט בטרם נמסרה ההודיה.

נוסף על כך, נדחתה טענת המבקש באשר לכך שהמשיבה באה במשא ומתן בעניינו עם בא כוחו הקודם לאחר ששוחרר מייצוג.

נקבע כי המבקש לא הגיש בקשה נפרדת לחזרה מהודיה עד להגשת ההסכמות; כי אף לאחר מכן הגיש בא כוחו הקודם של המבקש בקשה לעיכוב הליכים בשמו; וכי המבקש לא הלן על הגשת ההסכמות בשמו עד שנדחתה בקשתו לעיכוב הליכים.

בבחינת למעלה מן הצורך, הוסיף בית המשפט ודחה את טענות ההגנה שהעלה המבקש לגופן - משקבע בין היתר כי החוזים בין החברה לבעל המקרקעין סותרים את טענתו שתפקיד החברה התמצה באספקת דלק לתחנה שפעלה במקום; כי מי שלגביה נטען לאפליה לא נטלה חלק בהפעלת המתחם ולכן לא הועמדה לדין; וכי חרף כתב האישום החמור יותר הושת על המבקש עונש זהה לעונשו של בעל המניות בחברה.

מכאן הבקשה שלפניי.

13. בבקשתו שב המבקש על טענותיו הרבות כפי שנדונו ונדחו על ידי הערכאות הקודמות.

בין היתר, נטען כי יש לבטל את הודייתו מפני שפרוטוקול הדיון בו נמסרה אינו מפרט את שמו כמי שנכח באולם בית משפט השלום והודה; כי עד כה טרם ניתנה החלטה בבקשתו לביטול כתב האישום מכוח הגנה מן הצדק; וכי פסילת הודייתו עשויה להוביל לזיכוי, וסיכויי הגנתו גבוהים, מאחר שכלל לא נפל פסול במעשיו.

14. דין הבקשה להידחות.

הלכה היא, כי רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן אך ורק במקרים חריגים בהם מתעוררת סוגיה עקרונית החורגת מעניינה הפרטי שלהמבקש, או במקרים בהם עולה חשש מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק קיצוני שנגרם לו.

עניינו של המבקש אינו נמנה עם מקרים אלו, ודי בכך כדי לדחות את בקשתו.

15. טענות המבקש נסובות על עניינו הפרטי בלבד, הן נידונו ונדחו לגופן בהרחבה ובסבלנות ראויה לציון על ידי שתי הערכאות הקודמות אשר עסקו בעניינו, ואין מעוררות כל סוגיה עקרונית החורגת מדל"ת אמותיו של ההליך דנן.

16. כמו כן, לא מצאתי כי נגרם למבקש עיוות דין או אי צדק כלשהו, העשוי להצדיק מתן רשות ערעור.

אמנם, טוב היה אילו שיקף פרוטוקול הדיון בבית משפט השלום את נוכחות הנאשמים והודיותיהם תחת מספריהם ושמותיהם, כדי למנוע מראש טענות מסוג זה.

אולם משעיון בפרוטוקול ובהחלטה מיום 20.12.2016 מעלה כי הנאשמים כולם נכחו בדיון והודו במהלכו במסגרת הסדר דיוני בין כלהצדדים להליך, ומשאף המבקש אינו חולק על עצם נוכחותו בדיון - אין די ברישום הכוללני בפרוטוקול כדי לאפשר לו לחזור מהודייתו בשלב המאוחר בהליך שבו ביקש לעשות כן.

17. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ו' באלול התש"ף (26.8.2020).

ש ו פ ט
